

KARJÄÄRIÕPETUS

9. KLASS

Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuseomaduste teadvustamisele ning esmaste karjäärivalikutega seostamisele. Õpilased õpivad hindama elukestva õppe tähtsust: saavad teavet erinevatest edasiõppimisvõimalustest ja oskavad seda kasutada oma plaanide elluviimisel. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Põhikooli karjääriõpetuse ainekava koosneb ühest 35-tunnisest kursusest. Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes omandatud teadmised

1. ÕPITULEMUSED

Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Õpilane analüüsib enda isiksust.

Õpilane eristab oma tugevaid ning nõrku külgi ja seostab neid erinevatel kutsealadel töötamise eeldustega.

Õpilane kasutab eneseanalüüsi tulemusi karjääri planeerimisel

Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Õpilane teab tööturu üldist olukorda, prognoose ja vajadusi, erinevaid ettevõtluse vorme.

Õpilane teab kutseid ja ameteid ning kohalikke majandustegevusevaldkondi.

Õpilane oskab leida infot tööturu kohta.

Õpilane teadvustab ennast tulevase töötajana.

Õpilane teab haridustee jätkamise võimalusi, oskab näha hariduse ja tööturu vahelisi seoseid.

Planeerimine ja otsustamine

Õpilane teab karjääriplaneerimise põhimõtteid ja arvestab nendega karjäärivalikute tegemisel.

Õpilane suudab otsustada ja teadlikult arvestada otsuseid mõjutavate teguritega.

Õpilane kasutab vajadusel karjääriteenuseid (karjäärinõustamine, karjäärinfo vahendamine, karjääriõpe).

Õpilane teadvustab erinevate elurollide ja – stiilide seoseid tööga.

Õpilasel on olemas teadmised ja oskused isikliku karjääriplaani koostamiseks.

Õpilane saab aru oma vastutusest karjääri planeerimisel

2. ÕPPESISU

Karjääriõpetuse aines käsitletakse teemasid, mis kujundab õpilastes valmisolekut tööjõuturul parema rakendatavuse saavutamiseks, iseseisva otsustamisvõime arendamiseks, erinevate elurollide täitmiseks ja elukestvaks õppeks. Karjääriõpetus võimaldab ühiskonna inimressurssi tööturul paremal viisil rakendada, viies inimeste oskused ja huvid kokku töö- ja õppimisvõimalustega.

Aine koosneb kolmest osast:

1. Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Isiksuseomadused: temperament ja iseloom.

Isiksuseomadused: väärtused, vajadused, emotsioonid.

Isiksuseomadused: võimed, huvid ja oskused (üldoskused, erioskused).

Minapilt ja enesehinnang.

2. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Muutuv tööturg: tööturu hetkeolukord, trendid, arengud, prognoosid, tööandjate ootused, tööseadusandlus.

Muutuv tööjõuturg: tööjõuturu nõudlus ja pakkumine, konkurents, elukestev õpe, töömoti-
vatsioon.

Majandustegevusalad, kutsed, ametid, kutsestandardid: elukutsete ja ametite liigitamine.

Haridustee: erialad, haridussüsteem, formaalne ja mitteformaalne haridus, hariduse ja tööturu
vahelised seosed.

3. Planeerimine ja otsustamine

Karjääriplaneerimine kui elukestev protsess: otsustamine ja seda mõjutavad tegurid,
otsustamisraskused, karjääriinfo allikad, infootsimine, alternatiivid, sundvalikud, muutustega
toimetulek, karjääriinfo, karjäärinõustamine.

Isikliku karjääriplaani koostamine: elukestev õpe, karjäär, karjääriplaneerimine, karjääriplaani
koostamine, edu, elurollid, elulaad, õpimotivatsioon, omavastutus, kandideerimisdokumendid.

3. ÕPPETEGEVUS

Õppetegevust kavandades ja korraldades

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaastaulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks), võimaldatakse õppida üksi ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris -ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) võimaldatakse saada ülevaade erinevatest töövaldkondadest, sh vahetult töökeskkondadega tutvuda;
- 7) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh eelistatuna aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, probleemülesannete lahendamine, projektõpe, õpimapi ja uurimistöö koostamine;
- 8) õpilased võivad projektide ja uurimistöö teemad valida ise lähtuvalt oma huvist (ameti-, kutse- või eriala eelistusest lähtuvalt) või lapsevanemate, kohalike ettevõtjate, karjäärispetsialistide jt soovitudest;
- 9) luuakse tingimused õpilaste teadlikke karjäärivalikuid soodustavate hoiakute kujunemiseks;
- 10) õpitavad teemad seotakse ja ajastatakse aineõpetajatega koostöös ning arenguveestlusega.

4. HINDAMINE

Karjääriõpetuse õpitulemusi hinnates lähtutakse kooli õppekava üldosa käsitlusest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega.

Karjääriõpetuse käigus ei hinnata õpilase hoiakuid ega väärtusi, vajaduse ja võimaluse korral antakse õpilasele nende kohta tagasisidet. Hindamisel väärtustatakse õpilaste isikupära ja toetatakse arengut. Õpilane peab olema hindamises aktiivne partner, kuna see toetab eneseanalüüsi oskuste kujunemist.

Kursuse jooksul koostab õpilane personaalse õpimapi, millesse kogub eneseanalüüsi, ettevõtete külastuse töölehed jt õpiülesannete tulemused ning muud huvipakkuvad elukutse või erialadega seotud materjalid. Selles sisalduvad õpiülesanded võivad olla tehtud kas üksi või rühmatööna.

Õpilasele tutvustatakse kursuse alguses, mida, millal ja mille alusel hinnatakse

Hinnatakse

- 1) praktilisi töid: CV koostamine, essee, isiklik karjääriplaan (õpiplaan), õpimapp, jms;
- 2) praktilise tegevuse mõtestamise oskust;
- 3) oskust asjakohast informatsiooni otsida ja analüüsida;
- 4) loomingulisust ja ratsionaalsust;
- 5) teadlikkust peamistest karjääriotsust mõjutavatest teguritest;
- 6) õppekavas ettenähtud õpitulemuste saavutamist, mida õpilane tõendab arutelu